

Gemeente
Amsterdam

Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen Voortgangsrapportage 2020

Amsterdam, maart 2021

Inhoud

Samenvatting	3
Over het programma in 2020	7
Samenwerking	7
Doelgroepen	8
Corporatiewoningen geleverd voor kwetsbare groepen	9
Wachttijden	10
Financiën	11
Actielijn 1: Preventie van dakloosheid en het bieden van ondersteuning	13
Doel 1: Meer mogelijkheden om woonvragen te voorkomen en op te lossen	13
Doel 2: Een aanpak ontwikkelen ter ondersteuning van de buurtteams	14
Actielijn 2: Voldoende passende woonplekken	17
Doel 1. Nieuwe afspraken voor 2020-2024	17
Doel 2: Realisering (tijdelijke) nieuwbouw voor statushouders	18
Doel 3: Vergroting aanbod gezins- en rolstoelwoningen	18
Doel 4: Inzicht in benodigde woningtypes en vertaling naar nieuwbouwplanning	19
Doel 5: Vereenvoudiging van het proces van intermediaire verhuur	19
Actielijn 3: Zorgzame stad en wijk	21
Doel 1: Digitale ondersteuning van de matching	21
Doel 2: Experimenten met matches op buurtniveau	21
Doel 3: Ondersteuning initiatieven van stadsdelen	22
Doel 4: Campagne 'Zorgzame stad en wijk'	23
Doel 5: Onderzoek naar de woningtoewijzing per buurt en wijk	23
Actielijn 4: Leren, implementeren en evalueren	25
Doel 1: Implementatie van de 'Tien Werkafspraken' en nieuwe werkprocessen	25
Doel 2: Gezamenlijk training en deskundigheidsbevordering	25
Doel 3: Evalueren en monitoren van de voortgang en effecten	26
Doel 4: Verbeteren van sturings- en verantwoordingsinformatie	26
Doel 5: Aanpassing huisvestingsverordening en beleidsregels	26
Tot slot: vooruitblik naar 2021	27

Samenvatting

Sinds 2016 werken zorgaanbieders, woningcorporaties en de gemeente Amsterdam samen in het Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen (PHKG). De hoofddoelstelling van het programma is woonoplossingen realiseren voor mensen in een kwetsbare situatie met een urgent woonprobleem, die (op termijn) in staat zijn zelfstandig te wonen. Het streven is mensen binnen drie maanden een passende woonruimte te bieden.

Mensen in een kwetsbare situatie hebben vaak problemen op meerdere domeinen. De doelgroepen van het programma kampen ook met een urgent woonprobleem. De ondersteuning van deze mensen is alleen effectief als het woonprobleem wordt opgelost.

De activiteiten van het programma voor de periode 2019-2022 zijn opgedeeld over vier actielijnen:

- 1. Preventie van dakloosheid en ondersteuning
- 2. Voldoende passende woonplekken
- 3. Zorgzame stad en wijk
- 4. Implementeren, leren en evalueren

Vanaf 2020 geldt de afspraak zoals opgenomen in de Samenwerkingsafspraken 2020-2023 dat corporaties jaarlijks 1.800 sociale huurwoningen voor kwetsbare groepen leveren. Begin 2020 is een verdeling gemaakt van deze 1.800 woningen over de doelgroepen van het programma. Uiteindelijk hebben woningcorporaties 1.785 woningen geleverd voor de huisvesting van kwetsbare mensen. Dankzij een grote inspanning van de samenwerkingspartners in de tweede helft van het jaar is het afgesproken aantal in 2020 gehaald. Dit is een goede prestatie van woningcorporaties en zorgaanbieders. Daarentegen is het niet gelukt om de afgesproken verdeling tussen de doelgroepen te realiseren. Meer woningen dan afgesproken gingen naar mensen die geen woonbegeleiding krijgen (sociaal medisch urgenten), terwijl de groepen die gehuisvest worden met begeleiding (voornamelijk uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen) te weinig woningen kregen. Voor de statushouders is het gelukt om alle benodigde woningen toe te wijzen en zijn in totaal 767 statushouders (in personen) geplaatst.

Door de stijgende vraag naar woningen liep in 2020 de wachttijd voor de meeste doelgroepen op. Daar waar 68% van de kwetsbaren in 2019 binnen drie maanden een woning toegewezen kreeg, lukte dit in 2020 nog maar voor 52%. Verklaring hiervoor is de grotere groep Sociaal Medisch Urgenten: deze mogen zes maanden zelf zoeken, en door een stijging van deze groep liep de wachtlijst voor uitstroom uit zorginstellingen op.

Actielijn 1: Preventie van dakloosheid en ondersteuning

De behoefte aan woonoplossingen voor kwetsbare mensen is groot en blijft stijgen. Het college, zorgaanbieders en corporaties willen door preventief handelen voorkomen dat huisvestingsproblemen leiden tot een verzwarende van de zorgvraag. Actielijn 1 van het programma heeft tot doel dakloosheid te voorkomen en ondersteuning te bieden aan kwetsbare mensen met een huisvestingsprobleem.

In 2019 verscheen de Woonwaaier met een bundeling van ruim vijftig regelingen en voorzieningen om Amsterdammers te ondersteunen bij het behouden of vinden van een passende woonplek. In alle stadsdelen zijn in 2020 workshops over de Woonwaaier gegeven. De workshops helpen professionals om woonvragen in een zo licht mogelijke vorm te identificeren, de juiste vragen te stellen en mee te denken met Amsterdammers met een woonvraag. Ze helpen ook om te bepalen wat nodig is om tot een integrale oplossing te komen. Soms ligt een oplossing bij de woningcorporatie, soms bij het inkomen en een andere keer bij het werk dat iemand doet. Door een vraag gezamenlijk vanuit alle expertises op te lossen worden geen alternatieven over het hoofd gezien.

Woningcorporaties, de Regenboog Groep en de gemeente werken sinds 2020 samen aan 'Tijdelijk Onder Dak'. Het doel is de groeiende groep woningzoekenden die economisch dakloos zijn, voor een jaar aan een woning te helpen en zo even 'adempauze' te geven. De eerste 17 woningen zijn in 2020 toegewezen. De woningcorporaties verwachten jaarlijks circa 200 woningen beschikbaar te stellen. Deze woningen staan buiten de afspraak van 1.800 voor het PHKG. De economisch daklozen vallen als doelgroep niet onder het PHKG. De Pilot Tijdelijk Onder Dak wordt ingezet als een preventieve maatregel om te voorkomen dat mensen alsnog kwetsbaar worden.

De Buurtteams Amsterdam gaan in 2021 van start. Onder de noemer Het Verbond van 100 begon eind 2018 een leerfase met sociale wijkteams in Noord, Zuidoost, Nieuw-West en Oost. Deze leerfase resulteerde in 2020 in de Amsterdamse Maatwerk Methode. Nieuw aan de werkwijze is de inzet van Wonen, Werk & Inkomen en Schuldhulpverlening (de zogenaamde bestaanszekerheden) binnen de multidisciplinaire sociale wijkteams. Onderdeel van dit proces was te onderzoeken in welke situaties de huidige regels voor het verlenen van een woonurgentie het borgen van bestaanszekerheid belemmeren. Hiervoor was door het college experimenteerruimte beschikbaar gesteld. Het intensieve leertraject maakte duidelijk dat er in de regels voldoende ruimte is ingebouwd voor maatwerk. Een urgentie hoeft niet altijd de oplossing te zijn als er woonvragen spelen. De Amsterdamse Maatwerk Methode draagt eraan bij dat er eerder en integraler wordt samengewerkt tussen verschillende disciplines waardoor mensen in kwetsbare situaties tijdig ondersteund worden waar nodig.

In 2020 verscheen een vernieuwde versie van De Tien Werkafspraken Thuis in de Wijk. Nieuw zijn de samenwerkingsovereenkomsten voor de periode na de zogenaamde 'omklap' als de bewoner een huurcontract op eigen naam heeft gekregen. Deze afspraken dragen bij aan het vangnet voor bewoners die het nog niet geheel zelfstandig redden. Daarmee voorkomen we dat bewoners terug moeten vallen op intramurale zorg. De samenwerkingsovereenkomsten ervaren dat de Tien Werkafspraken goed werken; er is een passend aanbod van wonen en zorg en bij problemen weten de partijen elkaar sneller te vinden. In 2021 worden deze afspraken geëvalueerd.

Actielijn 2: Voldoende passende woonplekken

Sinds 2019 is er een stijging van het aantal woningen voor mensen met een sociale of medische urgentie, ondanks aanscherpingen in de urgentiecriteria. De corona-crisis leidde voor veel mensen ook tot extra problematische situaties door bijvoorbeeld onhoudbare gezinssituaties door inwonende familieleden. Daardoor werden er meer woonurgenties afgegeven. Omdat deze mensen zelf en met voorrang kunnen zoeken op Woningnet, blijven er minder woningen over voor de andere doelgroepen. Daardoor kwamen in 2020 voor

het tweede jaar op rij te weinig woningen beschikbaar voor de uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen (MO/BW). De druk op de MO/BW nam daardoor verder toe.

Eind februari 2020 verhuisde in Startblok Riekerhaven elf moeders en dertien kinderen naar een aparte Moeder- en Kindgang. Bij wijze van pilot werd de aparte gang ingericht. Uit de evaluatie blijkt dat deze aanpak succesvol kan zijn, maar er wel eisen zijn ten aanzien van de fysieke kenmerken van de woningen en de benodigde begeleiding. Dit gaat vooral over de grootte van de woning (de wooneenheden zijn geschikt voor éénpersoons huishoudens) en de mix tussen jonge gezinnen en jongeren/studenten. Op de locatie Riekerhaven wordt deze aanpak daarom niet voortgezet. De moeders die deelnemen aan de pilot krijgen na het aflopen van hun vijfjaarscontract een sociale huurwoning met een regulier contract aangeboden.

Voor statushouders zijn in 2020 diverse projecten van (tijdelijke) nieuwbouw en transformatie opgeleverd. Het ging in 2020 om 143 wooneenheden. Sinds 2016 zijn er voor jonge statushouders in totaal 2.378 wooneenheden gerealiseerd of gepland. Doel is het realiseren van 2.700 wooneenheden voor deze groep. Voor 322 wooneenheden moeten nog nieuwe locaties worden gevonden. Hiervoor loopt momenteel een verkenning.

Dit jaar zijn er aanzienlijk meer rolstoelwoningen toegevoegd. In totaal 74 woningen ten opzichte van 30 woningen in 2019. Dit is een gevolg van extra aandacht voor de behoefte aan dit type woningen en nieuwe methodes om dit type woningen te creëren. In de samenwerkingsovereenkomsten 2020-2023 zijn afspraken gemaakt om het aanbod gezinswoningen en rolstoelwoningen te vergroten. Voor rolstoelwoningen komt er een plan om te bevorderen dat beter in de behoefte aan rolstoelwoningen kan worden voorzien voor bewoners die daarop zijn aangewezen. Ook wordt er een nieuwbouwpoging geformuleerd en is afgesproken dat woningcorporaties in principe geen rolstoelwoningen verkopen. Daarbij is de regeling 'verleiden tot verhuizen uit rolstoelwoningen' opgezet. Bewoners die geen rolstoelwoning meer nodig hebben, krijgen dankzij deze regeling een andere woning aangeboden. De regeling is eind 2019 gestart. In 2020 toonden 26 huishoudens interesse om te verhuizen uit hun rolstoelwoning en zijn

"In april heb ik deze woning gekregen. Ik sprong een gat in de lucht. Sinds ik hier woon, lijkt het wel of de mensen aardiger doen. Ik zorg al vanaf mijn vijftiende voor mezelf dus de praktische dingen gaan prima. Ik heb nooit geld te kort, mijn huis is schoon. Voor het eerst van mijn leven ben ik echt gelukkig. Ik heb geen drugs of alcohol nodig. Ik kan doen waar ik zin in heb, ik kan lekker eten, heb leuke vrienden en ik heb nu ook weer contact met mijn familie."

4 huishoudens verhuisd. Via de pilot 'verbouwd rolstoelgeschikt' zijn er 12 reguliere huurwoningen verbouwd tot rolstoelgeschikt waarvan 1 woning al is toegezegd voor 2021.

Geclusterde woonvormen voor zorgdoelgroepen hebben een plek gekregen in de Huisvestingsverordening die per 1 januari 2021 in werking is getreden.

Een deel van de (dreigend) daklozen met problemen op een aantal leefgebieden ziet een verhuizing buiten Amsterdam als ingewikkeld. In de pilot Wonen buiten Amsterdam is in 2020 een route met bijbehorende methode ontwikkeld om de kans op het vinden van woonruimte buiten Amsterdam (en eventueel een betaalde baan) te vergroten. Sinds de start is er een klein aantal gezinnen succesvol verhuisd. Deze pilot wordt daarom ook doorgezet.

Actielijn 3: Zorgzame stad en wijk

Het is belangrijk dat alle Amsterdammers in hun buurt toegang hebben tot voorzieningen, contacten onderhouden en gelegenheid hebben om deel te nemen aan het leven in hun buurt. Zowel de gemeente als woningcorporaties zijn bezorgd over de leefbaarheid van buurten met veel kwetsbare bewoners, of die nu behoren tot de doelgroep van het PHKG, of al langer in de wijk wonen.

In 2019 is onderzocht of het matchen eenvoudiger kan verlopen door digitale ondersteuning. Professionals van zorginstellingen en corporaties gaven echter aan dat digitale ondersteuning weinig voordelen biedt en geven de voorkeur aan direct contact. Begin 2020 is de pilot beëindigd.

Door de Coronacrisis zijn live bijeenkomsten niet mogelijk en is een online format ontwikkeld om stadsdeelcongressen te organiseren. Eind januari 2021 vinden de Netwerksessies Thuis in West plaatst

waarvoor ruim 200 aanmeldingen zijn. In 2021 volgen meer virtuele Netwerksessies in stadsdelen.

Binnen het programma is een gezamenlijke communicatieaanpak opgesteld die moet zorgen voor behoud en versterking van het draagvlak voor het programma, professionals en vrijwilligers stimuleren in hun samenwerking aan een goede landing van kwetsbare groepen in de wijk en professionals informeren over en meenemen in de nieuwe ontwikkelingen/werkwijzen. Ter ondersteuning is in 2020 ook de gezamenlijke website huisvestingkwetsbaregroepen.nl opgezet.

Afgelopen zomer heeft Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) het rapport 'Spreiding en Toewijzing kwetsbare groepen 2016 t/m 2019' opgesteld. In de afrondende fase werd een probleem ontdekt met de gegevens in WoningNet, waardoor de cijfers een vertekend beeld geven. Daarom wordt het rapport over 2016 t/m 2019 reden niet uitgebracht. Eind 2021 wordt de rapportage over de jaren 2016 t/m 2020 opgesteld.

Actielijn 4: Leren, implementeren en evalueren

Sinds 2019 leggen de partners de nadruk op de verdere uitwerking, verbreding en invoering van nieuwe werkwijzen, afspraken en processen. In 2020 is de implementatie van de 'Tien Werkafspraken Thuis in de Wijk' verder vormgegeven. De Werkafspraken zijn herzien en gekoppeld aan de Omslagroute. Dit is het proces voor mensen die gebruikmaken van omslagwoningen.

In 2020 is de Omslagroute verder uitgewerkt en is een online platform gebouwd waarop alle informatie over de Omslagroute is te vinden (Omslagroute.amsterdam.nl)

Actielijn 4: Leren, implementeren en evalueren

- De 'Tien werkafspraken Thuis in de Wijk' zijn herzien en in juni vastgesteld.
- De Omslagroute is verder uitgewerkt en de werkwijze is gedigitaliseerd via omslagroute.amsterdam.nl.
- Diverse kleinere doelgroepen zijn toegevoegd aan de Omslagroute.
- Een gezamenlijke website is opgezet voor alle medewerkers betrokken bij de huisvesting van kwetsbare groepen (begin 2021 gereed).
- De monitoring is verder verbeterd en er is bijgestuurd op de verdeling van de woningen over de kwetsbare groepen.

Actielijn 1: Preventie van dakloosheid en het bieden van ondersteuning

- In alle stadsdelen zijn professionals getraind om met behulp van de Woonwaaier woonproblemen op te lossen.
- De woningcorporaties leverden de eerste 20 van 200 sloop- en renovatiewoningen voor tijdelijke huisvesting van economisch daklozen.
- Ter ondersteuning van de Buurtteams is een maatwerkmethode voor woonvragen ontwikkeld.
- Een vangnet is geregeld voor bewoners van een omslagwoning die het nog niet geheel zelfstandig redden.
- Een Nieuwe-Kansregeling biedt perspectief als bewoners ernstige overlast veroorzaken.

Woonoplossingen voor kwetsbare groepen

Actielijn 3: Zorgzame stad en wijk

- In de pilot BuurtBalans is geëxperimenteerd met matchen op buurtniveau.
- In de pilot Buurt4You zijn de mogelijkheden van laagdrempelige ontmoetingsplekken onderzocht.
- De projecten Oud-West Thuis Best en het project.
- In plaats van stadsdeelcongressen is een format voor online 'Netwerksessies' ontwikkeld; in de 2e en 3e week van januari 2021 waren de Netwerksessies Thuis in West.
- Woningcorporaties, zorgaanbieders en gemeente hebben een gezamenlijke communicatieaanpak afgesproken.

Actielijn 2: Voldoende passende woonplekken

- De woningcorporaties leverden 1.785 woningen voor kwetsbare groepen (afpraak 1.800).
- Door de fors gestegen vraag nam de wachttijd toe: 52% van de kwetsbare groepen is binnen 3 maanden gehuisvest: (68% in 2019 en 78% in 2018)
- De taakstelling huisvesting statushouders is gehaald en de achterstand uit eerdere jaren werd zo goed als ingelopen.
- Het aantal verhuurde rolstoelwoningen steeg naar 74 (30 in 2019), mede dankzij de pilot 'Verbouwd rolstoelgeschikt' en de regeling 'Verleiden tot verhuizen uit een rolstoelwoning'.
- Voor (dreigend) daklozen werd de route 'Wonen buiten Amsterdam' opgezet; de pilot loopt nog.

Werkafspraken

10 Respect voor privacy cliënt

9 Waakvlamafspraken, vinger aan de pols

8 Omklappen naar 'contract op eigen naam'

7 Ondersteuning bij financieel beheer

6 Voorkomen van overlast

5 Vroegsignalering en preventie

4 Wonen en goed nabuurschap

3 Passend wonen met intermediaire verhuur

2 Zorgbegeleiding op maat

1 Afgestemd aanbod

Over het programma in 2020

De gemeente Amsterdam staat voor een inclusieve stad, waarin iedereen kan meedoen en mensen hulp en zorg krijgen als zij dat nodig hebben. Hiervoor lopen er diverse trajecten zoals de doorontwikkeling van het sociaal domein, het Koersbesluit Thuis in de Wijk, de Buurtteams Amsterdam, de aanpak economisch daklozen, het programma Ouderenhuisvesting en de aanpak Ontwikkelbuurten. Het Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen (PHKG) is onderdeel van deze integrale benadering.

De hoofddoelstelling van het programma is woonoplossingen te realiseren voor mensen in een kwetsbare situatie met een urgent woonprobleem, die (op termijn) in staat zijn om zelfstandig te wonen. Het streven is mensen binnen drie maanden een passende woonruimte aan te bieden. Waar mogelijk worden andere projecten en programma's benut om de doelstellingen van het programma te realiseren.

De ambities kwamen in 2020 onder druk te staan. Door de nijpende schaarste aan betaalbare woningen in Amsterdam stijgt sinds 2018 het aantal kwetsbare mensen met een urgent woonprobleem. Daarbij wordt de vraag naar woningen in 2021 groter door een fors toegenomen taakstelling voor statushouders, de herhuisvesting van statushouders die sinds 2016 met tijdelijke contracten zijn gehuisvest, de groei van het aantal mensen met een sociaal medische urgentie en landelijke verdubbeling van het aantal dak- en thuislozen, een probleem dat zich in vergrote mate in Amsterdam voordoet en leidt tot steeds meer wachtenden in de ketens van Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen (MO/BW). De wachttijden lopen op en een passend woningaanbod binnen drie maanden lukt voor het merendeel van de kwetsbare groepen niet meer.

Samenwerking

Binnen het PHKG werken woningcorporaties, zorgaanbieders en de gemeente Amsterdam sinds 2016 samen. Deze samenwerking is van doorslaggevend belang en geldt landelijk als een best practice. Werkafspraken dragen bij aan een zorgvuldige match tussen mensen en woning/woonomgeving en helpen bij een goede landing van mensen in de wijk. Knelpunten in werkprocessen zijn en worden opgelost. De rol van de stadsdelen in het programma wordt steeds prominenter vanwege de aandacht voor preventie, een goede landing van kwetsbaren en leefbaarheid van buurten.

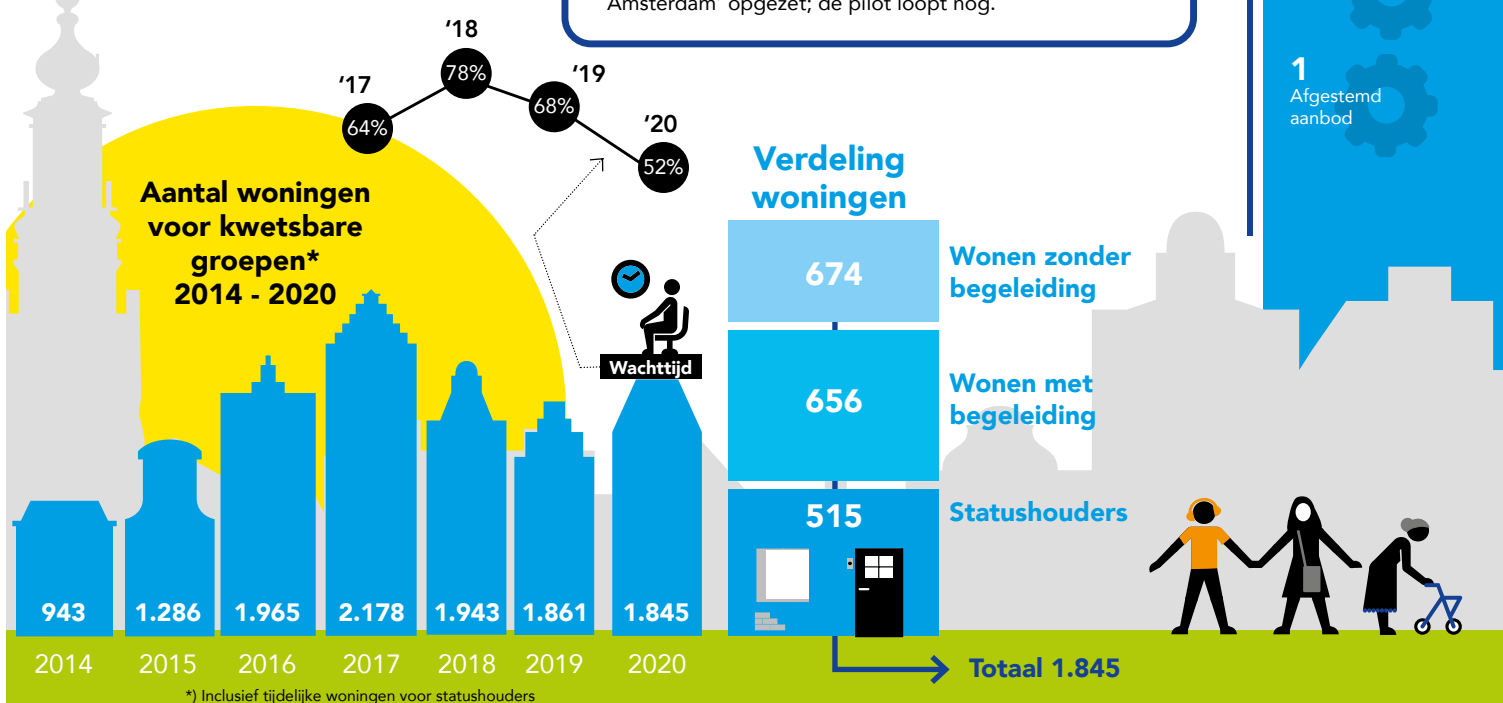
Vier actielijnen

De activiteiten van het programma voor de periode 2019-2022 zijn verdeeld over vier actielijnen:

1. Preventie van dakloosheid en ondersteuning
2. Voldoende passende woonplekken
3. Zorgzame stad en wijk
4. Implementeren, leren en evalueren

Deze sombere constatering laat onverlet dat het programma op andere onderdelen stevige resultaten boekt. Processen verlopen beter, zijn vereenvoudigd en gedigitaliseerd. De privacy is geborgd. Werkafspraken zijn geactualiseerd en uitgebreid. De samenwerking tussen woningcorporaties en zorgaanbieders is versterkt, waardoor de matching en toewijzing op wijk- en buurtniveau steeds beter gaat.

"Ze zeggen dat je moet bouwen op je familie. Maar als je die niet hebt? Sinds mijn 11e ga ik van instelling naar instelling. Overal maar een paar maanden. Nu heb ik een jongerenwoning. Over vier jaar moet ik hier weg. Constant verhuizen, ik wil zo graag een eigen plek."

Doelgroepen

Mensen in een kwetsbare situatie hebben meestal problemen op meerdere domeinen. De doelgroepen van het programma hebben ook een urgent woonprobleem. Soms is het huisvestingsprobleem het belangrijkste obstakel, soms de andere problemen. Hoe dan ook: de ondersteuning van deze mensen is alleen effectief als het woonprobleem wordt opgelost. Kenmerkend is dat zij niet in staat zijn zelf een oplossing te vinden. Zij hebben bijvoorbeeld geen kans gehad om inschrijfduur op te bouwen of hebben begeleiding nodig bij het zelfstandig wonen.

Kwetsbare groepen in het programma

Wonen zonder begeleiding

- Mensen met een sociale of medische urgentie (o.a. voor een rolstoelgeschikte woning)
- Gezinnen in de crisisopvang
- Slachtoffers van huiselijk geweld
- Mantelzorgers
- Slachtoffers mensenhandel/uittreedende sekswerkers
- Huisvesting in opdracht van Openbare Orde en Veiligheid (OOV)

Wonen met begeleiding (via Omslagroute)

- Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen volwassenen
- Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen gezinnen
- Slachtoffers van huiselijk geweld
- Jonge moeders in de maatschappelijke opvang (MO)
- Jongeren na MO en jeugdzorg met verblijf
- (Overlastgevende) multi-probleem gezinnen: (O)MPG
- Laatste-Kans- en Nieuwe-Kansbeleid en Treiteraankpak
- Wlz-cliënten die op termijn zelfstandig kunnen wonen

Statushouders

- Statushouders regulier
- Statushouders Ruggensteunregeling*

* vangnet voor jonge statushouders die het op eigen kracht niet is gelukt woonruimte te vinden na tijdelijke huisvesting

Mensen met een licht verstandelijke beperking

Binnen de doelgroepen van het programma bevinden zich ook jongeren en volwassenen met een licht verstandelijke beperking. Zij zijn niet als aparte doelgroep genoemd, omdat zij terugkomen in meerdere groepen, zoals de uitstroom uit beschermd wonen, maatschappelijke opvang en mensen met een sociaal medische urgentie.

Economisch daklozen

Een grote en groeiende groep Amsterdammers heeft een huisvestingsprobleem, maar komt niet in aanmerking voor een woonurgentie of een plek in de maatschappelijke opvang. Economisch daklozen vallen niet onder de te huisvesten doelgroepen van het programma. Wel draagt het programma bij aan de preventieve aanpak van de gemeente zodat woonproblemen in een vroeg stadium worden opgemerkt en opgelost om verergering van problemen en dakloosheid te voorkomen.

Wlz-cliënten

Sinds 2020 zijn volwassenen die geen zorg meer ontvangen vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) en (op termijn) zelfstandig kunnen wonen, een doelgroep van het PHKG. Zij krijgen de mogelijkheid gebruik te maken van de Omslagroute en hun traject voort te zetten in een zelfstandige woning met ambulante begeleiding. In 2020 zijn nog geen woningen toegewezen aan deze groep.

Voor een andere Wlz-groep is geclusterd wonen van grote waarde, maar er is geen perspectief op zelfstandig wonen. Daarom valt deze groep niet onder het PHKG. Wel zijn er, op basis van een eerdere afspraak, in 2020 eenmalig 24 woningen toegewezen aan cliënten die afhankelijk zullen blijven van Wlz-zorg. In het kader van de integrale aanpak wordt in 2021 in kaart gebracht wat de behoefte is aan geclusterd wonen voor Amsterdammers die langdurig zijn aangewezen op Wlz-zorg. Hierbij wordt ook een verdeling over aanbieders meegenomen en de mate van urgentie waarmee de nieuwe huisvesting gerealiseerd dient te zijn. Op deze manier wordt gezamenlijk energie gestoken in een integraal plan in plaats dat zorgaanbieders concurreren om schaarse locaties en woningen. Vanaf 2021 is de Wlz-groep opgenomen in de Huisvestingsverordening.

Corporatiewoningen geleverd voor kwetsbare groepen in 2020

Groepen	Prognose 2020	Realisatie 2020
WONEN ZONDER BEGELEIDING	375	674
Sociaal Medisch Urgenten		541
Rolstoelurgenten		74
Gezinnen in crisisopvang		35
Slachtoffers Huiselijk Geweld		21
Mantelzorg		1
Uittredende sekswerkers		2
OOV		0
WONEN MET BEGELEIDING	970	656
Omslag MO/BW Volwassenen		417
Omslag MO/BW Gezinnen		165
Omslag Slachtoffers Huiselijk Geweld		4
(Overlastgevende) Multiprobleemgezinnen		0
Uitstroom MO Volwassenen		1
Omslag Jonge Moeders		11
Omslag Jongvolwassenen		27
Laatste Kans, Treiteraankpak, Het Verbond, Nieuwe Kans, Experimenteerruimte/DBT, Wlz-permanent		31
STATUSHOUDERS	460	455
Statushouders Regulier		452
Statushouders Ruggensteun		3
TOTAAL	1800	1785

Begin 2020 is een verdeling gemaakt van de afgesproken 1.800 sociale huurwoningen over de doelgroepen van het programma. Duidelijkheid over aantallen woningen per doelgroep is belangrijk omdat dit doorwerkt in het type en aantal woningen dat corporaties leveren, de financiering van de zorgaanbieders en het managen van de verwachtingen van zowel cliënten als reguliere woningzoekenden.

Uiteindelijk hebben de woningcorporaties 1.785 sociale huurwoningen geleverd voor de huisvesting van kwetsbare mensen. Meer woningen dan afgesproken gingen naar mensen die geen woonbegeleiding krijgen (met name mensen met een sociale of medische urgentie), namelijk 674 in plaats van 375. Voor groepen die worden gehuisvest met begeleiding, met name de Omslag, was de afspraak 970 woningen, maar er kwamen slechts 656 woningen beschikbaar. Dit aantal is inclusief de woningen voor jongvolwassenen en jonge moeders.

- Voor het achterblijven van de levering aan de hoofdgroep ‘Wonen met begeleiding’ zijn diverse verklaringen:
- Er zijn meer woningen verhuurd aan mensen met een sociale of medische urgentie dan vooraf afgesproken. Dit is ten koste gegaan van de beschikbaarheid van woningen voor mensen die woonbegeleiding ontvangen. Omdat mensen met een sociaal medische urgentie zelf direct kunnen zoeken in het aanbod op WoningNet, kan een corporatie niet eenvoudig sturen op het aantal woningen dat naar deze groep gaat. Na de zomer heeft de gemeente aan corporaties gevraagd minder woningen voor deze groep beschikbaar te stellen. Dit heeft geleid tot een daling van het aantal verhuringen aan deze groep in het vierde kwartaal.
 - Medewerkers van woningcorporaties vrezen dat huisvesting van mensen uit de MO/BW leidt tot overlast. Hier is geen aanleiding voor in de praktijk. Via direct contact met coporaties en duidelijke afspraken wordt gewerkt aan het bijstellen van deze beeldvorming.
 - De module actieve bemiddeling in het nieuwe WoningNet systeem werkte in de eerste helft van 2020 nog niet optimaal, waardoor het matchingsproces tussen gemeente, zorgaanbieders en woningcorporaties hinder ondervond. Dit had invloed op alle groepen van het PHKG en ook op de MO/BW. Omdat het systeem niet goed functioneerde, konden de matches niet gemaakt worden. WoningNet heeft de signalen van de corporaties en de gemeente opgepakt.

Jongvolwassenen/jonge moeders

De doorstroom bij jongvolwassenen/jonge moeders uit de Maatschappelijke Opvang Jongvolwassenen (MOJ) en jeugdhulp met verblijf was in 2019 goed op gang gekomen, maar stagneerde na de zomer van 2020. Na overleg met de betrokken corporatie zijn voor de meest urgente cliënten woningen toegewezen. Daarnaast zijn afspraken gemaakt om de toewijzing aan deze doelgroep volgend jaar op schema te houden.

Het is belangrijk jongvolwassenen al vanaf de instroom in de Maatschappelijke Opvang Jeugd (MOJ) en tijdens hun traject binnen de jeugdhulp met verblijf voor te bereiden op het vijfjaarscontract en de verantwoordelijkheden die daarbij horen. Daarom is in 2020 informatie materiaal voor jongvolwassenen en hun begeleiders beschikbaar gekomen.

Statushouders

In 2020 zijn 455 corporatiewoningen geleverd en 60 statushouders in projecten geplaatst. Er zijn 767 statushouder door het Centraal Orgaan opvang Asielzoeker (COA) geteld (in personen). Daarmee is de taakstelling statushouders gehaald en zijn de achterstanden opgelopen uit voorgaande jaren zo goed als weggewerkt. Op 31 december 2020 was de achterstand nog 21 maar deze waren allemaal al een woning toegewezen.

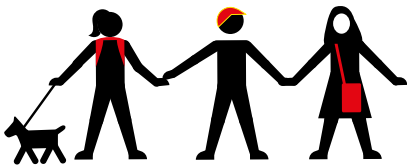
Herziene verdeling

In de zomer van 2020 is besloten de eerdere verdeling van de woningen over kwetsbare groepen te herzien door minder woningen toe te wijzen aan kwetsbare groepen die wonen zonder begeleiding (onder andere sociaal medisch urgenten) en meer woningen aan kwetsbare groepen die wonen met begeleiding. Ook werd de taakstelling statushouders voor de tweede helft naar beneden bijgesteld. Deze woningen zijn toegevoegd aan de doelgroep Wonen met begeleiding. Het gewenste effect bleef echter uit. De wachttijd voor de hoofdgroep ‘Wonen met begeleiding’ liep op. Om ook deze groep te helpen hebben de corporaties vanaf half oktober tot eind december minder woningen beschikbaar gesteld voor mensen met een sociale of medische urgentie.

“Ik ben heel achterdochtig, schizofrenie heet dat. Elke week moet ik voor controle naar het ziekenhuis. Ik ben moslim en geloof in God. Ik heb respect voor iedereen. Ik blijf altijd rustig, wil met niemand ruzie. Soms voel ik me wel eens eenzaam, maar de begeleiders helpen mij goed. Bezig zijn met je werk is goed tegen eenzaamheid. Leven is moeilijk, maar je moet het zelf doen. Soms moet je vechten om te winnen.”

Wachttijden

Door de stijgende vraag naar woningen liep in 2020 de wachttijd voor de meeste doelgroepen op. In 2019 lukte het om gemiddeld 68% binnen drie maanden te huisvesten (was 78% in 2018). In 2020 lukte dit voor 52%. Als gevolg van de scheve verdeling nam de wachttijd voor alle groepen die wonen met begeleiding op. De feitelijke wachttijd is langer, omdat de tijd wordt gemeten vanaf de plaatsing van de cliënt in actieve bemiddeling tot het moment van ondertekening van het huurcontract. In 2020 zijn meer mensen uit de hoofdgroep Wonen zonder Begeleiding binnen drie maanden geplaatst ten opzichte van 2019. Een uitzondering geldt voor de groep ‘Slachtoffers Huiselijk Geweld’. In 2019 werd 88% van deze groep binnen drie maanden geplaatst tegenover 57% in 2020. Dit verschil is niet beïnvloed door de tijdelijke beperking van sociaal medisch urgenten maar heeft te maken met het matchen of vinden van een passende woning.

Wachttijden per doelgroep in 2019 en 2020¹

Groepen	2019 <3 maanden	2020 <3 maanden	2020 3-6 maanden
Sociaal Medisch Urgenten**	41%	50%	36%
Rolstoel-geïndiceerden	10%	5%	11%
Gezinnen in Crisisopvang	81%	66%	28%
Slachtoffers Huiselijk geweld	88%	58%	32%
Mantelzorg	-	0%	100%
Uittredende sekswerkers	100%	100%	0%
Openbare Orde en Veiligheid	-	-	-
Omslag MO/BW Volwassenen	44%	36%	23%
Omslag MO/BW Gezinnen	76%	50%	33%
Omslag Slachtoffers Huiselijk Geweld	67%	25%	25%
Omslag MO Jonge moeders	97%	0%	45%
Omslag Jongeren na MO en Jeugdzorg met verblijf	79%	33%	26%
Housing First Jeugd	100%	0	0
Uitstroom MO Volwassenen	100%	0%	0%
(O)MPG gezinnen	46%	-	-
Treiteraanpak	-	40%	20%
Laatste Kans & Nieuwe Kans	100%	-	-
Het Verbond/ Experimenteerruimte	-	50%	0%
Statushouders regulier	97%	80%	13%
Statushouders Ruggensteun	-	100%	0%
TOTAAL	68%	52%	26%

Financiën

Voor de uitvoering van het Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen in 2020 is een bedrag van € 1,5 miljoen begroot. Dit bedrag is vergelijkbaar met de uitvoeringskosten van het programma in 2019. De werkelijke uitgaven in 2020 waren € 355.500 lager dan begroot. Dit verschil wordt veroorzaakt door minder uitgaven aan fysieke bijeenkomsten en het opschuiven van de Netwerksessies naar 2021. Een uitgebreid financieel overzicht staat in de Jaarrekening 2020.

“Vorig jaar was ik echt kapot. Ik had niks, geen huis, geen geld, geen vrijwilligerswerk, geen hoop. Dat was moeilijk, want in Syrië had ik een normaal leven. Toen heb ik veel hulp gekregen, daar ben ik echt dankbaar voor. Ik heb nu een verblijfsvergunning, een uitkering, een woning, een studie, vrijwilligerswerk. Nu heb ik weer hoop.”

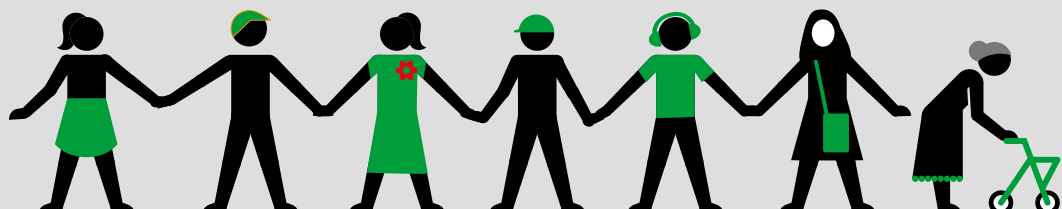
¹ *) Gemeten is de tijd tussen plaatsing cliënt in actieve bemiddeling/datum afgifte urgentie en het moment van ondertekening huurcontract.

**) Mensen met een sociaal medische urgentie hebben 6 maanden de tijd om zelf een woning te zoeken. Daarna krijgen zij een passend aanbod.

1. Preventie van dakloosheid en het bieden van ondersteuning

- In alle stadsdelen zijn professionals getraind om met behulp van de Woonwaaier woonproblemen op te lossen.
- De woningcorporaties leverden de eerste 20 van 200 sloop- en renovatiewoningen voor tijdelijke huisvesting van economisch daklozen.
- Ter ondersteuning van de buurtteams is een maatwerkmethode voor woonvragen ontwikkeld.
- Een vangnet is geregeld voor bewoners van een omslagwoning die het nog niet geheel zelfstandig redden.
- Een Nieuwe-Kansregeling biedt perspectief als bewoners ernstige overlast veroorzaken.

Actielijn 1: Preventie van dakloosheid en het bieden van ondersteuning

De behoefte aan woonoplossingen voor kwetsbare mensen is groot en blijft stijgen. Bij veel mensen leidt de woonsituatie tot een verergering van problemen. Het college en de partners willen door preventief handelen voorkomen dat huisvestingsproblemen leiden tot een verzwaaring van de zorgvraag.

Actielijn 1 van het programma heeft tot doel dakloosheid te voorkomen en ondersteuning te bieden aan kwetsbare mensen met een huisvestingsprobleem. Hieronder staan de resultaten in 2020 voor de drie doelen van deze actielijn.

Doel 1: Meer mogelijkheden om woonvragen te voorkomen en op te lossen

Woonwaaier

In 2019 verscheen de Woonwaaier met een bundeling van ruim vijftig regelingen en voorzieningen om Amsterdammers te ondersteunen bij het behouden of vinden van een passende woonplek. Professionals maakten goed gebruik van Woonwaaier op www.amsterdam.nl, maar er was meer nodig. Het is belangrijk dat zij de mogelijkheden uit de Woonwaaier creatief weten in te zetten. Ook bleek intensiever contact tussen de domeinen Sociaal en Wonen wenselijk om zo elkaars rol te begrijpen en elkaar beter weten te vinden.

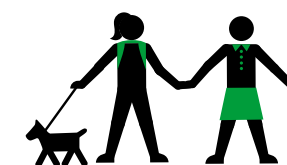
In alle stadsdelen zijn in 2020 workshops over de Woonwaaier gegeven. De workshops helpen professionals om woonvragen in een zo licht mogelijke vorm te identificeren, de juiste vragen te stellen en mee te denken met Amsterdammers met een woonvraag. Ze helpen ook om te bepalen wat nodig is om tot een integrale oplossing te komen. Bijvoorbeeld: wanneer kun je afwijken van de kostendelersnorm en hoe maak je dit bespreekbaar? De deelnemers kregen een toelichting op voorzieningen als het briefadres voor daklozen en de woonkostentoeslag. Ook projecten als Onder de Pannen werden onder de aandacht gebracht.

De opbrengst van de workshops over de Woonwaaier bieden aanknopingspunten voor een effectieve organisatie van de samenwerking tussen woonspecialisten en generalistische buurtteammedewerkers bij de inrichting van de Buurtteams. Een voorbeeld: zorgprofessionals aarzelen om informatie over een huurder te delen met de woningcorporatie. De aarzeling zit in het of, wat en

wanneer delen, terwijl corporaties juist eerder betrokken willen worden. Ze willen graag meedenken over oplossingen voordat de situatie escaleert. De workshops hebben deze samenwerking een impuls gegeven.

Tijdelijk Onder Dak

Woningcorporaties, de Regenboog Groep en de gemeente werken sinds 2020 samen aan 'Tijdelijk Onder Dak'. Het doel is de groeiende groep woningzoekenden die economisch dakloos zijn, voor een jaar aan een woning te helpen en zo even 'adempauze' te geven. De woningcorporaties verwachten jaarlijks circa 200 woningen beschikbaar te stellen. Het gaat om woningen die op de nominatie staan voor renovatie of sloop. Op elke woning kunnen steeds twee mensen maximaal een jaar wonen. In 2020 zijn zo'n 20 sloopwoningen geleverd en 17 economisch daklozen daadwerkelijk gaan wonen. Het project is bedoeld voor mensen die gebonden zijn aan Amsterdam maar geen woning meer hebben, bijvoorbeeld na een scheiding of faillissement. Ze zijn niet in staat op korte termijn een woonplek te regelen, omdat ze geen grote spaarpot en geen hoog inkomen hebben en niet lang genoeg staan ingeschreven bij WoningNet. Ze zijn niet verslaafd, hebben geen (ernstige) psychische problemen, hebben een inkomen en kunnen de huur betalen. Ze zijn gemotiveerd om actief aan de eigen situatie te werken. Ook zijn ze sociaal vaardig genoeg om een woning te delen met een lotgenoot.

Bewoners ondertekenen een projectcontract met de Regenboog Groep. Hierin staat wat van hen wordt gevraagd in dat jaar. Zij moeten zelf (blijven) zoeken naar een meer structurele woonplek (ook buiten Amsterdam) en eventueel naar betaald werk. Daarbij krijgen ze begeleiding van De Regenboog Groep samen met onder meer het Leger des Heils, HvO Querido en de gemeente. Volgend jaar wordt de balans opgemaakt en besloten of het project 'Tijdelijk Onder Dak' wordt verlengd. Daarbij zal vooral aandacht uitgaan naar de manier waarop het de deelnemers is gelukt een duurzame woonoplossing te vinden.

De coronacrisis bood ook kansen voor onder andere economisch daklozen omdat diverse hotels en hostels opvang boden aan deze groep. Eind december 2020 waren dit meer dan 200 plekken. Er ligt voor het eerste kwartaal 2021 een opdracht om te bekijken of de aanpak verbeterd kan worden en met een voorstel te komen.

Doel 2: Een aanpak ontwikkelen ter ondersteuning van de buurtteams

De Buurtteams Amsterdam gaan in 2021 van start. Onder de noemer Het Verbond van 100 begon eind 2018 een leerfase met sociale wijkteams in Noord, Zuidoost, Nieuw-West en Oost. Deze leerfase resulteerde in 2020 in de Amsterdamse Maatwerk Methode. Nieuw aan de werkwijze is de inzet van Wonen, Werk & Inkomen en Schuldhulpverlening (de zogenaamde bestaanszekerheden) binnen de multidisciplinaire sociale wijkteams.

De samenwerking met alle partijen blijkt in de praktijk tot doorbraken te leiden. Bijvoorbeeld: Een casus uit Geuzenveld/Slotermeer. Het betrof een scheidend paar. Door met alle partijen samen te werken is een doorbraak geforceerd op inkomensgebied, waardoor er geen urgentieaanvraag ingediend is. Door eerst andere zaken op te pakken heeft mevrouw zelf een oplossing gevonden voor haar woonprobleem. Belangrijk is om er vanaf het begin bij te zijn, anders worden elementen uit de casus gemist.

"In eerste instantie logeer je een avondje hier en een avondje daar. Daar word je verdrietig en doodmoe van. Je wilt gewoon een eigen plek. Je eigen kamer, je eigen keukenblok, koken wat je wilt."

Tijdens de leerfase hebben de professionals experimenteerruimte. Binnen een afgesproken kader mogen zij afwijken van gemeentelijke regels en procedures om Amsterdammers met complexe problemen beter te ondersteunen. Het verlenen van experimenteerruimte had tot doel maatwerk mogelijk te maken, maar ook de gemeentelijke regels en procedures kritisch onder de loep te nemen. Als onderdeel van de experimenteerruimte konden urgenties worden ingezet. Van deze mogelijkheid is geen gebruik gemaakt, omdat er binnen gemeentelijk urgentiebeleid voldoende ruimte voor maatwerk bleek te zijn. Wijzigingen in de regels waren dus niet nodig. In 2021 wordt de maatwerkmethodiek voor woonvragen verder ontwikkeld.

Doel 3: Invoering (woon)maatregelen implementatieplan Thuis in de Wijk

In 2020 verscheen een vernieuwde versie van De Tien Werkafspraken Thuis in de Wijk. Nieuw zijn de samenwerkingsovereenkomsten voor na de zogenaamde 'omklap' als de bewoner een huurcontract op eigen naam heeft gekregen. Deze afspraken dragen bij aan het vangnet voor bewoners die het nog niet geheel zelfstandig redden.

De contactpersonen van de woningcorporatie, zorgaanbieder en bewoner bespreken voorafgaand aan de omklap welke vormen van steun en begeleiding nodig en wenselijk zijn. In de meeste gevallen is er ruimte om bewoners na de omklap nog een tijdlang een lichte vorm van begeleiding te geven. Het budgetbeheer door het Financiële begeleiding- en budgetbeheerteam (FIBU) kan in alle gevallen zonder einddatum doorgaan. Bij vragen of (dreigende) terugval kan de bewoner contact opnemen met de vorige zorgaanbieder.² De buurtteams kunnen ondersteunen indien dit past bij de vraag van de cliënt.

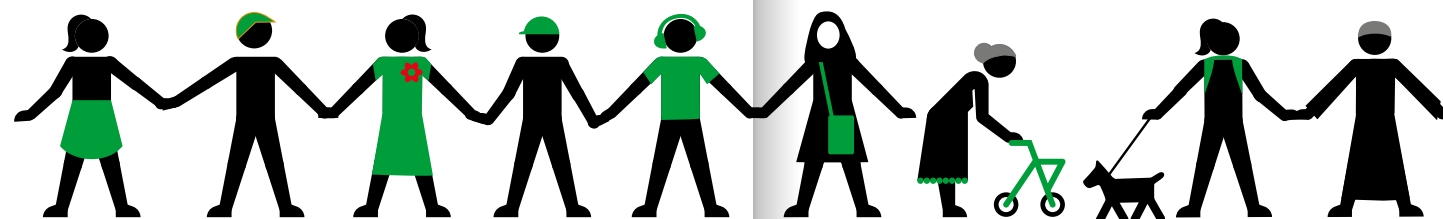
Als de zorgaanbieder het traject met de bewoner heeft afgesloten en er zijn op een later moment zorgen of overlast, dan geldt de reguliere werkwijze van het Meldpunt Zorg en Woonoverlast³.

Een ander nieuw element in de Tien Werkafspraken is de in 2020 ingevoerde Nieuwe-Kansregeling voor bewoners die ernstige overlast veroorzaken. Voor de Laatste-Kansregeling is een uitspraak van de rechter vereist. De Nieuwe-Kansregeling is er voor mensen die willen meewerken aan een nieuwe start en zorg willen accepteren. Als het echt niet mogelijk is de benodigde zorg op de huidige woning te verlenen, kan er een andere woning worden aangeboden. Deze regeling is beschikbaar voor alle huurders dus ook voor ex-cliënten van de Omslagroute.

² Dit geldt niet voor bewoners die bijvoorbeeld via de Blijf Groep en jongerenorganisaties of een omslagwoning zijn gekomen. In de aanloop naar de omklap of de afschaling van de zorg is in dat geval extra aandacht voor de mogelijkheden van steunstructuren in de stad.

³ Binnen de Meldpunten Zorg en Woonoverlast werken de politie, GGD, zorgaanbieders en woningcorporaties samen aan het verminderen van overlast en het inregelen van passende zorg / ondersteuning. Zie <https://www.amsterdam.nl/zorg-ondersteuning/contact/meldpunt-zorg/>

2. Voldoende passende woonplekken

- De woningcorporaties leverden 1.785 woningen voor kwetsbare groepen (afpraak 1.800).
- Door de fors gestegen vraag nam de wachttijd toe: 52% van de kwetsbare groepen is binnen 3 maanden gehuisvest: (68% in 2019 en 78% in 2018)
- De taakstelling huisvesting statushouders is gehaald en de achterstand uit eerdere jaren werd zo goed als ingelopen.
- Het aantal verhuurde rolstoelwoningen steeg naar 74 (30 in 2019), mede dankzij de pilot 'Verbouwd rolstoelgeschikt' en de regeling 'Verleiden tot verhuizen uit een rolstoelwoning'.
- Voor (dreigend) daklozen werd de route 'Wonen buiten Amsterdam' opgezet; de pilot loopt nog.

Actielijn 2: Voldoende passende woonplekken

Door de schaarste op de Amsterdamse woningmarkt is het een uitdaging om kwetsbare groepen passend te laten wonen en tegelijk voldoende aanbod te houden voor andere woningzoekenden. Tot en met 2019 gold de afspraak tussen gemeente en woningcorporaties dat 30% van de vrijkomende sociale huurwoningen beschikbaar kwamen voor kwetsbare groepen. In de nieuwe samenwerkingsafspraken is geregeld dat de woningcorporaties jaarlijks 1.800 sociale huurwoningen leveren voor het programma.

Boven op de al aanwezige schaarste op de Amsterdamse woningmarkt, heeft de coronacrisis de druk verder opgevoerd. De zes doelen van de actielijn 'Voldoende passende woonplekken' moeten zorgen voor voldoende passende woonplekken voor kwetsbare groepen.

Doel 1. Nieuwe afspraken voor 2020-2024

Op basis van het verwachte aantal woningen wordt jaarlijks binnen het programma een verdeling op hoofdlijnen gemaakt. In de praktijk kwam die verdeling en de vraag naar woningen vaak redelijk goed bij elkaar. Het benodigde aantal begon in 2019 het geleverde aantal woningen al te overstijgen. Voor 2020 waren naar schatting 2.444 woningen nodig. Duidelijke afspraken waren daarom vereist, zodat partijen weten waarop ze kunnen rekenen.

De verdeling van de 1.800 woningen over de kwetsbare doelgroepen was in 2020 voortdurend onderwerp van gesprek. Sinds 2019 gaan er meer woningen naar mensen met een sociale of medische urgentie dan vooraf was beraamd. Daardoor kwamen in 2020 voor het tweede jaar op rij te weinig woningen beschikbaar voor de uitstroom uit de MOBW.

Vanwege de krapte op de woningmarkt komen meer mensen in de knel. Vaak ook hebben zij problemen met inkomen en lichte zorg- en ondersteuningsvragen. Door deze combinatie stijgt het aantal toekenningen van een sociale of medische urgentie. De toename kwam ook doordat 'problematisch inwonendheid met schoolgaande kinderen' een urgentiecriteria vanaf 2018 was geworden. Om de stijging van het aantal urgenties tegen te gaan, is deze verruiming per 1 april 2020 teruggedraaid. Het effect van de wijziging was echter niet zichtbaar. De corona-crisis leidde voor veel mensen tot extra problematische situaties. Daardoor werden er meer woonurgenties afgegeven. In plaats van de afgesproken 370 gingen er 675 woningen in 2020 naar de hoofdgroep 'Wonen zonder begeleiding'. Deze groep

bestaat voor het overgrote deel uit mensen met een sociaal medische urgentie.

In totaal 74 rolstoelwoningen zijn verhuurd. Dit is een forse stijging ten opzichte van 2019 toen 30 rolstoelwoningen werden verhuurd. Hiermee worden de resultaten zichtbaar van de projecten die de afgelopen twee jaar in gang zijn gezet. Het gaat om de pilot 'Verbouwd rolstoelgeschikt', de verhuisregeling om te verhuizen uit een rolstoelwoning en een toename van rolstoelwoningen in de nieuwbouw.

Voor het tweede jaar op rij bleven de aantallen geleverde woningen voor de groepen 'Wonen met begeleiding' achter. Het gaat om alleenstaanden, gezinnen, jonge moeders, jongeren en jongvolwassenen die via de Omslagroute met ambulante begeleiding gaan wonen. De druk op de MO/BW nam daardoor verder toe. Voor volwassen uit de MO/BW waren 590 woningen gepland en er kwamen 417 woningen beschikbaar. Van de 200 geplande woningen voor Omslag-gezinnen zijn er 165 gerealiseerd. Voor jeugd, jongvolwassenen en jonge moeders waren 110 omslagwoningen gepland, maar het werden er 38. Dit is minder dan het aantal geleverde woningen in 2019.

In de tweede helft van 2020 is regelmatig gesproken over de redenen voor deze achterstanden. Duidelijke afspraken moeten nieuwe achterstanden in 2021 voorkomen.

Moeder- en kindgang

Eind februari 2020 verhuisde in Startblok Riekerhaven de laatste van de 11 moeders (en 13 kinderen) naar een aparte Moeder- en kindgang. Een jongerencommunity is niet bedoeld en ook niet geschikt voor baby's. Het verschil in dagritme tussen jongeren en moeders met kinderen zorgde voor overlast over en weer. Bij wijze van pilot werd de aparte gang ingericht. De overlast voor de overige bewoners nam af, terwijl voor de moeders en hun kinderen extra voorzieningen konden worden getroffen.

Uit de evaluatie van de pilot blijkt dat de Eritrese moeders door deze woonvorm (meer) worden teruggeworpen op de 'eigen groep' en dat is niet alleen maar positief. De aanpak is in potentie succesvol, mits de groep kleiner is, er voldoende begeleiding is, en de woningen bouwkundig passend zijn. Maar een complex als Riekerhaven is niet geschikt. Het complex is al gehorig en de gang in het midden zorgt voor veel geluidsoverlast. In juli 2021 lopen de huurcontracten van de moeders af. Ze maken dan aanspraak op de Ruggensteunregeling inclusief bemiddeling naar een meer passende woning.

Doel 2: Realisering (tijdelijke) nieuwbouw voor statushouders

Voor statushouders zijn in 2020 diverse projecten van (tijdelijke) nieuwbouw en transformatie opgeleverd. Het ging om 143 wooneenheden. Sinds 2016 zijn er voor jonge statushouders in totaal 2.378 wooneenheden gerealiseerd of gepland. De doelstelling uit 2016 was realisering van 2.700 wooneenheden voor deze groep. Voor 322 wooneenheden moeten nog nieuwe locaties worden gevonden. In 2020 startte een haalbaarheidsonderzoek naar twee tijdelijke nieuwbouwlocaties voor maximaal 500 wooneenheden. Dit onderzoek wordt in het eerste kwartaal van 2021 afgerond.

Doel 3: Vergroting aanbod gezins- en rolstoelwoningen

Een onderdeel van de samenwerkingsafspraken tussen gemeente, woningcorporaties en huurdersverenigingen is vergroting van het aanbod aan gezinswoningen en rolstoelwoningen. Gemeente en woningcorporaties gaan gezamenlijk een nieuwbouwopgave formuleren. Met nieuwbouw willen zij de wachtlijst voor rolstoelwoningen wegwerken op voorwaarde dat dit een reële opgave is voor woningcorporaties. Ook is afgesproken dat de woningcorporaties in principe geen rolstoelwoningen verkopen. De afspraken zijn uitgewerkt in de 'Aanpak rolstoelwoningen'. Deze wordt in het eerste kwartaal van 2021 ter besluitvorming aangeboden. Dit plan van aanpak maakt onderdeel uit van de samenwerkingsafspraken 2019-2023.

"Ik kom uit Al Haska, een kleine stad in Syrië. Daar kenden we geen vrijheid. Vrouwen al helemaal niet. Mijn hele leven wist ik niet beter dan dat je nooit voor je mening uitkwam. In Amsterdam is dat anders. Op het schoolplein deelden moeders hun mening. Ook tegen de docenten. Hoe durfden zij dit? Een week lang heb ik hierover nagedacht. Ik was zo blij deze vrouwen te horen praten. Ik wil dit ook. Soms is het nog moeilijk. Ik ga met stapjes vooruit."

De pilot 'verbouwd rolstoelgeschikt' heeft in 2020 een vervolg gekregen. Inmiddels zijn of worden twaalf reguliere huurwoningen verbouwd rolstoelgeschikt gemaakt waarvan één woning is toegezegd voor 2021. Elf van deze woningen waren reguliere woningen die via de pilot Verbouwd Rolstoelgeschikt voor gemiddeld 10.000 euro zijn verbouwd tot rolstoelwoningen. Binnen de pilot zijn op basis van maatwerk passende oplossingen voor 12 huishoudens met een ingewikkelde woonvraag gevonden.

Een derde actie ter vergroting van het aanbod aan rolstoelwoningen is de regeling 'Verleiden tot verhuizen uit rolstoelwoningen'. Bewoners die geen rolstoelwoning meer nodig hebben, krijgen dankzij deze regeling een andere woning aangeboden. Inmiddels hebben vier huishoudens op eigen kracht een nieuwe woning gevonden en 26 huishoudens hebben aangegeven te willen verhuizen.

Het blijkt echter lastig om woonwensen te koppelen aan vrijkomende woningen, terwijl regelmatig voorkomt dat bewoners zelf een geschikte woning zien. Momenteel wordt onderzocht of het mogelijk is de bewoners zelf een andere woning te laten zoeken. Het doel is om in 2021 zelf zoeken mogelijk te maken.

In 2020 zijn er vier studiowoningen voor rolstoelgebruikers opgeleverd. Er staan 17 rolstoelwoningen in de nieuwbouwplanning waaronder vier 4-kamerwoningen. Als onderdeel van de Aanpak Rolstoelwoningen kijken corporaties en gemeente samen in welke nieuwbouwprojecten deze woningen worden gerealiseerd.

Doel 4: Inzicht in benodigde woningtypes en vertaling naar nieuwbouwplanning

Geclusterde woonvormen voor zorgdoelgroepen hebben een plek gekregen in de Huisvestingsverordening die per 1 januari 2021 in werking is getreden. Ook cliënten die levenslang zorg nodig hebben, moeten in de stad kunnen wonen. De waarde van geclusterd wonen is groot voor cliënten die zorg ontvangen vanuit de Wlz. Deze groep valt niet onder PHKG, omdat er geen perspectief is op zelfstandig wonen. Een werkgroep met deelnemers vanuit de samenwerkingspartners brengt de behoefte aan geclusterd wonen voor deze groep in kaart. Het gaat hier om Wlz-cliënten die nu niet passend wonen of op de wachtlijst bij het Zorgkantoor staan. De voorrang voor deze woningen wordt geregeld via de Huisvestingsverordening en valt onder het label 'zorginitiatieven'.

Met bovengenoemde acties wordt een woonaanbod gerealiseerd voor Amsterdammers met een langdurige zorgvraag. Hiermee is de eerste aanzet gegeven voor de realisatie van dit doel. In 2021 wordt onderzocht of een vertaling naar nieuwbouwplanning noodzakelijk is.

Doel 5: Vereenvoudiging van het proces van intermediaire verhuur

Cliënten van de MO/BW werden voorheen stapsgewijs voorbereid op zelfstandig wonen. Sinds 2016 gaan cliënten zo snel mogelijk zelfstandig in de wijk wonen en krijgen daar de benodigde begeleiding. Zorgaanbieder en cliënt sluiten daarvoor een Woonzorgovereenkomst. Het huurcontract voor de woning staat op naam van de zorgaanbieder. De cliënt mag de woning bewonen op voorwaarde dat hij of zij begeleiding accepteert, de huur betaalt en geen overlast veroorzaakt. De zorgaanbieder treedt dus op als intermediaire verhuurder. Deze aanpak werkte goed in de eerste fase van het programma en droeg bij aan de samenwerking tussen woningcorporaties en zorgaanbieders. Inmiddels ervaren vooral zorgaanbieders ook de nadelen, omdat zij veel woningen beheren en administratieve lasten hebben.

In 2020 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het vereenvoudigen van het proces van intermediaire verhuur. Het onderzoek is in 2020 afgerond en de uitwerking van de aanbevelingen krijgt een vervolg in 2021.

Wonen buiten Amsterdam

Een van de doelstellingen is een regeling te treffen voor mensen die graag buiten Amsterdam willen wonen. In 2019 lukte het niet hierover regionale afspraken te maken of met zogenaamde krimpgemeenten tot samenwerking te komen. In 2020 is gestart met de ondersteuning van gemotiveerde Amsterdammers bij het vinden van een woning buiten Amsterdam.

Een deel van de (dreigend) daklozen kampt met problemen op een aantal leefgebieden. Een verhuizing buiten Amsterdam kan daardoor ingewikkeld lijken. Toch zijn velen gemotiveerd om buiten de stadsgrenzen naar woonruimte te zoeken. In 2020 is een route met bijbehorende methode ontwikkeld om hun kansen op het vinden van woonruimte buiten Amsterdam - en indien nodig een betaalde baan - te vergroten.

In de vorm van een pilot is de route in de praktijk uitgevoerd. De pilot sluit aan bij de wensen en mogelijkheden van (dreigend) daklozen op het gebied van werk, inkomen en wonen met behoud van eigen regie. Lopende zorg- en ondersteunende trajecten zoals een schuldhulptraject worden zoveel mogelijk voortgezet. De pilot ging in december 2020 echt van start. De evaluatie vindt daarom pas na de eerste helft van 2021 plaats. Sinds de start zijn 4 gezinnen succesvol verhuisd.

Als vast onderdeel wordt bij de centrale toegang tot de maatschappelijke opvang sinds 2020 onderzocht in welke gemeente mensen het meeste perspectief hebben. Als dat niet in Amsterdam maar elders is, dan worden mensen warm overgedragen naar de betreffende gemeente.

"Mijn zoontje Levin van 8 zit sinds twee jaar in een rolstoel. Daarna zaten we eigenlijk vast in ons huis. Mijn casemanager wees me op een proef van de gemeente en woningcorporaties. Met voorrang kreeg ik een verbouwd rolstoelgeschikte woning. Ons nieuwe huis heeft een grote douche met wc, waardoor Levin zelf kan plassen. Er is een binnentuin, in de buurt zijn overal speeltuintjes en voor mijn jongste zit de opvang dichtbij. Levin is helemaal opgeleefd. Ik heb mijn kind weer terug."

3. Zorgzame stad en wijk

- In de pilot BuurtBalans is geëxperimenteerd met matchen op buurniveau.
- In de pilots Buurt4You zijn de mogelijkheden van laagdrempelige ontmoetingsplekken onderzocht.
- De projecten Oud-West Thuis Best en het project Welkom in Blomwijk zijn zelfstandig voortgezet.
- In plaats van stadsdeelcongressen is een format voor online 'Netwerksessies' ontwikkeld; in de 2e en 3e week van januari 2021 waren de Netwerksessies Thuis in West.
- Woningcorporaties, zorgaanbieders en gemeente hebben een gezamenlijke communicatieaanpak afgesproken.

Actielijn 3: Zorgzame stad en wijk

Het is belangrijk dat alle Amsterdammers in hun buurt toegang hebben tot voorzieningen, contacten onderhouden en gelegenheid hebben om deel te nemen aan het leven in hun buurt. Vooral in buurten met veel corporatiebezit wonen veel mensen met een inkomen op of onder het bestaansminimum, weinig of geen sociale aansluiting, last van eenzaamheid en/of zorgvragen. Zowel de gemeente als de woningcorporaties zijn bezorgd over de leefbaarheid van buurten met veel van deze kwetsbare bewoners. Vanuit het PHKG nemen we deze zorgen serieus door onder andere initiatieven van stadsdelen te ondersteunen, de campagne Zorgzame Stad en Wijk, experimenten te faciliteren en elk jaar onderzoek te doen naar de spreiding en toewijzing van kwetsbare groepen in buurten en wijken.

De vraagstukken draagkracht en leefbaarheid zijn breder dan het programma. Onder meer met de aanpak Ontwikkelbuurten wil de gemeente hiervoor oplossingen ontwikkelen. Het doel van actielijn 3 is samen met betrokken partners initiatieven uit te werken om de leefbaarheid en draagkracht van de wijken te ondersteunen. Dit komt de wijk als geheel ten goede en draagt daardoor bij aan een zachte landing van kwetsbare groepen in de wijk.

Hieronder staan de resultaten in 2020 voor de doelen van deze actielijn.

Doel 1: Digitale ondersteuning van de matching

Voor de doelgroep 'Wonen met begeleiding' is een passende woning in een passende woonomgeving een belangrijke succesfactor om stabiel te wonen en leven in de wijk. Corporaties letten bij het selecteren van woningen op woningkenmerken, buurtinformatie en de woonbehoeften van de cliënt. De zorgaanbieder ontvangt deze informatie over de woning en maakt handmatig een match met een cliënt.

In 2019 is onderzocht of het matchen eenvoudiger zal verlopen door digitale ondersteuning. Professionals van zorginstellingen en corporaties gaven echter aan dat digitale ondersteuning weinig voordelen biedt. Zij geven de voorkeur aan direct contact. Begin 2020 eindigde daarom de pilot.

Doel 2: Experimenten met matchen op buurniveau

Buurtbalans

In de pilot Buurtbalans ligt de focus op het delen van kennis over de kracht en de kwetsbaarheid van een buurt. Buurtpartners werken samen aan buurten die in balans zijn wat betreft bewoners, ondersteuning en voorzieningen. De pilot leidt tot voorstellen voor de uitwisseling van informatie en de samenwerking tussen professionals op een laag schaalniveau in de wijk. De experimenten met Buurtbalans vinden plaats in Slotermeer Zuid (Nieuw West), Transvaalbuurt (Oost) en H Buurt/Amsterdamse Poort (Zuidoost).

De experimenten zijn in 2020 nog niet afgerond, maar maken wel al het volgende duidelijk:

- Partners weten beter hoe zij data en inzichten met elkaar kunnen delen, welke data relevant zijn en tegen welke grenzen met betrekking tot bijvoorbeeld privacy zij aanlopen.
- Door het delen van informatie en inzichten verdiept de kennis van partners. Hierdoor is het mogelijk betere gebiedsplannen en samenwerkingsafspraken te maken.
- De kennis over niet alleen de buurt, maar ook elkaars rol in de buurt is waardevol.
- De uitwisseling van informatie is alleen nuttig als de professionals ook handelingsperspectief hebben. In Zuidoost wordt daarom geprobeerd de opbrengsten van Buurtbalans een plek te geven in het masterplan Zuidoost, waarin gewerkt gaat worden met doorbraakteams.

- De Buurtbalanswerkwijze is wellicht te intensief om overall in de stad toe te passen. Voor de stadsdelen is het zeker een optie om focusbuurten aan te wijzen of aan te sluiten bij vraagstukken in de ontwikkelbuurten.

De resultaten van Buurtbalans komen begin 2021 beschikbaar.

De pilot Buurt4You

Het idee van Buurt4You was het realiseren van een laagdrempelige ontmoetingsplek voor buurtbewoners en allerlei organisaties in de buurt. In Zuid, burgemeester Tellegenstraat is een sessie gehouden met alle betrokken partijen. Zij besloten een informatiepunt op te zetten, met verschillende samenwerkingspartners. In de Schinkelbuurt in Zuid was er eveneens de ambitie een ontmoetingspunt te realiseren voor informele en formele netwerken. De partners hoopten daardoor de sleutelfiguren in de wijk te ontlasten en professionals meer outreachend in de wijk te laten werken. Ook team Ed is betrokken. Team Ed is een uitzendbureau van ervaringsdeskundigen. Dit initiatief is nog niet gestart. In de Dapperbuurt in Oost onderzochten partijen een locatie of buurtpunt voor mensen met een GGZ-achtergrond en voor buurtgenoten met zorgen of vragen over burens met 'onbegrepen gedrag'. Op diverse manieren zijn de wensen voor het buurtpunt van professionals en vooral van (potentiële) bezoekers onderzocht. De resultaten worden gebruikt bij de inrichting van de locatie.

Beschrijving casuïstiek ernstige overlast

In 2020 is een onderzoek gestart naar voorbeelden van ernstige overlastsituaties waarbij het vermoeden bestaat dat het gaat om iemand uit de doelgroep van het PHKG. Het doel van het onderzoek is aangrijpingspunten te vinden om ernstige overlastgevallen in buurten en wijken meer in samenhang aan te pakken. Resultaten worden medio 2021 verwacht.

Doel 3: Ondersteuning initiatieven van stadsdelen

Leerkringbijeenkomsten

In voorgaande jaren vonden leerkringbijeenkomsten plaats. In deze bijeenkomsten wisselen professionals en actieve vrijwilligers ervaringen en kennis uit die relevant is voor het land van kwetsbare mensen in de buurt. Als gevolg van de coronacrisis vonden in 2020 geen leerkringbijeenkomsten plaats. In 2021 zullen weer activiteiten plaatsvinden om professionals te informeren en mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen. Dit maakt onderdeel uit van de gezamenlijke communicatieaanpak (zie volgende paragraaf).

Werkpraktijken

In samenwerking met Movisie⁴ zijn vanuit het PHKG in 2018 en 2019 twee werkpraktijken ondersteund waarin partners in de wijk samenwerkten om kwetsbare groepen in de wijk te bereiken en ondersteunen en ze te helpen om te integreren in de wijk. Dit waren het project Oud-West Thuis Best in stadsdeel West en het project Welkom in Blomwijk in Osdorp, stadsdeel Nieuw West. De stadsdelen hebben beide projecten in 2020 zelfstandig voortgezet. Movisie bleef betrokken, maar directe betrokkenheid vanuit het programma bleek niet meer nodig.

⁴ Movisie: landelijk kennisinstituut voor een samenhangende aanpak van sociale vraagstukken

Doel 4: Campagne 'Zorgzame stad en wijk'

Het vierde doel van deze actielijn gaat over een samenhangende inzet op communicatie met als doel professionals en vrijwilligers te informeren over de werkwijze bij het huisvesten van kwetsbare groepen, het draagvlak bij hen te vergroten en initiatieven van de stadsdelen te ondersteunen en verbinden. Na stadscongressen in 2017 en 2018 zijn in 2019 de stadsdeelcongressen 'Thuis in Zuid' en 'Thuis in Oost' gehouden. Live bijeenkomsten waren in 2020 niet mogelijk. Samen met stadsdeel West is daarom een online format uitgewerkt. De laatste twee weken van januari 2021 staan in het teken van de Netwerksessies 'Thuis in West'.

Met alle partners hebben we in 2020 een gezamenlijke communicatieaanpak uitgewerkt. De belangrijkste communicatiedoelen zijn:

1. Professionals informeren over en meenemen in de nieuwe ontwikkelingen/werkwijzen en hen stimuleren deze toe te passen.
2. Professionals en vrijwilligers stimuleren in hun samenwerking aan een goede landing van kwetsbare groepen in de wijk.
3. Behoud en versterking van het draagvlak voor de huisvesting van kwetsbare groepen onder professionals en inwoners van Amsterdam. Dit draagvlak lijkt stevig, maar staat onder druk. Bijvoorbeeld door incidenten met verwarde bewoners of door onbekendheid met elkaars leefwereld of werkpraktijk.

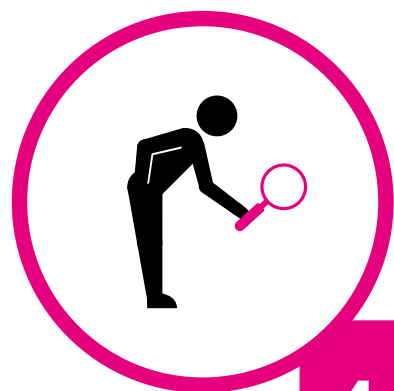
Ter ondersteuning van professionals hebben de partners in 2020 gezamenlijk een website opgezet: huisvesting-kwetsbaregroepen.nl. Alle actuele, betrouwbare informatie over onder meer de Tien Werkafspraken, de Omslagroute, de Woonwaaier en de samenwerking staat op de website bijeen. Met de website beschikken professionals over een centrale informatiebron.

Doel 5: Onderzoek naar de woningtoewijzing per buurt en wijk

Afgelopen zomer heeft OIS het rapport 'Spreiding en Toewijzing kwetsbare groepen 2016 t/m 2019' opgesteld. In de afrondende fase werd een probleem ontdekt met de gegevens in WoningNet, waardoor de cijfers een vertekend beeld geven. Daarom is het rapport over 2016 t/m 2019 vertraagd. In 2021 wordt deze rapportage opgeleverd.

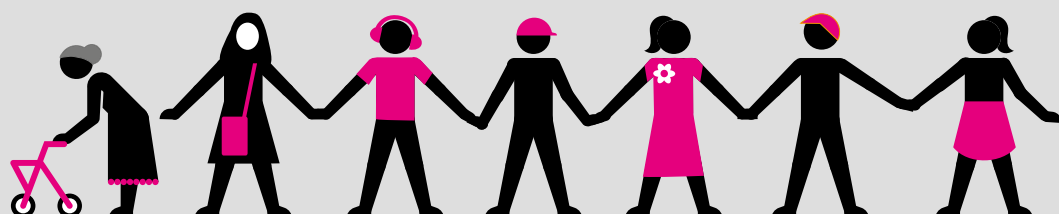
"Ik heb heel veel geblowd, echt veel. Dat leidde tot paranoia, sufheid en angst. Ik durfde het huis niet meer uit. Op een gegeven moment heb ik hulp gezocht. Daarna begint het pas echt. Wat je hebt geleerd, moet je volhouden en toepassen. Je kunt niet zomaar alles opgeven, maar ik wil niet meer met verslaafden omgaan. Ik ben voor 22 uur per week vrijwilliger bij het dierenasiel. Dat gaat goed. Ik ben wat rustiger geworden, maar ik kan nog steeds behoorlijk piekeren over dingen. Ik ben hartstikke tevreden met deze plek. Het zelfstandig wonen valt me erg mee. Koken gaat ook goed."

4. Leren, implementeren en evalueren

- De 'Tien werkafspraken Thuis in de Wijk' zijn herzien en in juni vastgesteld.
- De Omslagroute is verder uitgewerkt en de werkwijze is gedigitaliseerd via omslagroute.amsterdam.nl.
- Diverse kleinere doelgroepen zijn toegevoegd aan de Omslagroute.
- Een gezamenlijke website is opgezet voor alle medewerkers betrokken bij de huisvesting van kwetsbare groepen (begin 2021 gereed).
- De monitoring is verder verbeterd en er is bijgestuurd op de verdeling van de woningen over de kwetsbare groepen.

Actielijn 4: Leren, implementeren en evalueren

Sinds 2019 leggen de partners de nadruk op de verdere uitwerking, verbreding en invoering van nieuwe werkwijzen, afspraken en processen. Zij zorgen voor training, interne en externe communicatie en ondersteunende instrumenten. Ook monitoren zij de voortgang. De implementatie in de eigen organisatie blijft een eigen verantwoordelijkheid van elke partner, maar we kunnen leren van elkaar.

In 2020 is de implementatie van de 'Tien Werkafspraken Thuis in de Wijk' verder vormgegeven. Het Implementatieteam bestaat uit vertegenwoordigers van de zorgaanbieders, woningcorporaties en gemeente Amsterdam (directies Wonen, Zorg, Werk Participatie en Inkomen en de GGD). De leden van het team zijn de verbinding naar hun eigen organisatie of achterban. Sinds het voorjaar van 2020 houdt het Implementatieteam zich ook bezig met de Omslagroute.

Doel 1: Implementatie van de 'Tien Werkafspraken' en nieuwe werkprocessen

De Tien Werkafspraken

Binnen het programma is een werkwijze ontwikkeld voor de zogenoemde Omslag MO/BW, waarbij mensen uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen versneld zelfstandig gaan wonen. De Tien Werkafspraken vertalen deze werkwijze naar de praktijk. Ze beschrijven hoe zorgaanbieders, woningcorporaties en de gemeente samenwerken aan een op de cliënt afgestemde combinatie van wonen en zorg. Het doel is de cliënt een zo groot mogelijke kans op succesvol zelfstandig wonen te bieden. Nadrukkelijk wordt daarbij rekening gehouden met het recht van alle Amsterdammers op een prettige woonomgeving. Daarom is ook een overlastprotocol toegevoegd.

Het implementatieteam 'Tien Werkafspraken & Omslagroute' heeft in 2020 de werkafspraken herzien en gekoppeld aan de Omslagroute. Afspraken zijn toegevoegd over het vijfjarencontract voor kwetsbare jongvolwassenen, de Nieuwe-Kansregeling, woningruil tijdens de Omslagperiode en verhuizing als het woonperspectief wijzigt. De nieuwe werkafspraken zijn in juni 2020 vastgesteld door de wethouders Wonen en Zorg, het Platform Opvanginstellingen Amsterdam en het Algemeen Bestuur van de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties. Ook de Federatie Amsterdamse Huurderskoepels (FAH) heeft ingestemd.

Omslagroute

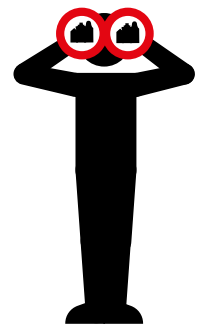
De Omslagroute vervangt sinds eind 2019 een wirwar aan verschillende routes met elk eigen voorwaarden en werkwijzen. De Omslagroute is een cliëntgerichte en zoveel mogelijk uniforme route voor de doorstroming van alleenstaanden, gezinnen en jongeren van zorg met verblijf naar zelfstandig wonen in de wijk. In 2020 is de Omslagroute verder uitgewerkt. Sommige lastige procesafspraken zijn verwijderd en alle betrokken partijen zijn aangehaakt.

Veel energie is gestoken in heldere informatie over de Omslagroute. Een online platform omslagroute.amsterdam.nl is gebouwd. Op het platform maakt een 'metrolijn' de stappen in het proces zichtbaar. Ook is de werkwijze gedigitaliseerd. De eerste organisaties zijn aangesloten op het platform. Medewerkers kunnen gebruik maken van digitale gegevensuitwisseling. Dit krijgt in 2021 een vervolg.

Alle groepen die gebruikmaken van een omslagwoning, zijn aangesloten op de Omslagroute en de werkwijze volgens de Tien Werkafspraken. De laatste kleinere doelgroepen zijn eind 2020 toegevoegd, namelijk cliënten van de Blijfgroep; (O)MPG; mensen die onder de Treiteraankpak, de Nieuwe- en Laatste-Kansregeling vallen; en Wlz-clieënten die naar verwachting in staat zijn om op termijn zelfstandig te wonen.

Doel 2: Gezamenlijk training en deskundigheidsbevordering

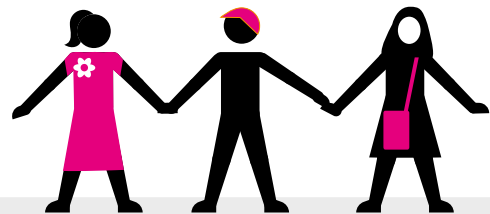
Het implementatieteam kwam in 2020 periodiek bij elkaar om de herziene werkafspraken te laten landen in de uitvoerende organisaties. Een proces eigen maken betekent veel herhalen en groeien in je rol. Dit geldt voor alle partners en vraagt tijd, geduld en wederzijds begrip. Een e-learning is in ontwikkeling, evenals een voorlichtingsfilm over gepersonaliseerde doelen voor cliënten en professionals. Beiden komen begin 2021 beschikbaar.

Doel 3: Evalueren en monitoren van de voortgang en effecten

Met partners worden periodiek de resultaten en voortgang besproken. Het bleek lastig om snel bij te sturen op de toewijzing van woningen voor de groep Wonen met Begeleiding. Aangepaste doelen zijn halverwege het jaar opgesteld, maar het kost tijd voordat corporaties ook praktisch tot andere toewijzing komen. Komend jaar wordt daarom met hogere frequentie de toewijzing besproken en sneller aanpassingen doorgevoerd.

Een evaluatie van de Omslagroute moet inzicht bieden in de effecten en resultaten van het omslagproces. Meer informatie is te vinden in het hoofdstuk 'Vooruitblik'.

Thuis in je eigen huis

Eind 2019 werd een enquête gehouden; 47 cliënten namen deel. De meerderheid (79%) voelt zich thuis in de woning. Het hebben van een eigen plek is de belangrijkste reden, gevolgd door jezelf kunnen zijn, rust, geen overlast en herrie, je eigen spullen om je heen hebben en een voordeur die op slot kan. "Na 12 jaar weer een eigen plekje doet me enorm goed!", gaf iemand aan. "Het idee dat ik hier mag blijven wonen en weer een positief leven mag leven", noteerde een ander.

In de buurt voelen de meesten (78%) zich eveneens thuis. De veiligheid van de buurt wordt het belangrijkste gevonden, gevolgd door een schone buurt, een rustige buurt, contact met de burens en 'er is veel te doen in de buurt'. Opvallend veel cliënten (66%) vindt een buurthuis of huis van de wijk niet belangrijk, maar een op de drie zou zich nog meer thuis voelen als je leuke dingen kunt doen in de buurt.

Doel 4: Verbeteren van sturings- en verantwoordingsinformatie

De monitoring wordt continue verbeterd. Verschillende bronnen van data maken het lastig om hier snel stappen in te zetten. In 2020 is met name toegevoegd dat de betrokken partijen meer informatie ontvangen die specifiek voor hen relevant is.

Doel 5: Aanpassing huisvestingsverordening en beleidsregels

De werkprocessen van de Omslag en het toevoegen van nieuwe doelgroepen aan de Omslagroute moeten worden verwerkt in de Huisvestingsverordening en nadere regels. In 2020 zijn de Multi Probleem Gezinnen (MPG)-route en de Laatste Kans- en Nieuwe Kansregeling gewijzigd in de nadere regelurgenties. Deze routes behoren daardoor nu ook formeel bij de Omslagroute.

Mogelijk is er een drempel om bij een buurthuis binnen te stappen. De begeleider kan iemand over die drempel heen helpen. In de regel gebeurt dit echter niet. Het gebrek aan belangstelling kan ook samenhangen met de activiteiten in het buurthuis. Mogelijk sluit het aanbod niet goed aan.

Niet iedereen voelt zich (altijd) thuis in de woning of buurt. De belangrijkste redenen hiervoor zijn: ik voel me alleen/eenzaam (17%), het is hier te lawaaiig (17%), ik ken niemand in de buurt (10%) en ik heb niets te doen (8%).

Tot slot: vooruitblik naar 2021

Naast het verantwoorden en reflecteren op 2020, kijken we ook graag vooruit naar 2021, het derde jaar van dit programmaplan. Per actielijn wordt besproken wat er staat te gebeuren en welke ontwikkelingen zijn te verwachten.

Hieronder staat de vooruitblik 2021 per actielijn.

Actielijn 1: Preventie dakloosheid en het bieden van ondersteuning

De Buurtteams Amsterdam starten in 2021. De Woonwaaier wordt onderdeel van het opleidingsaanbod voor buurtteamprofessionals. Er wordt een overzichtelijke verbinding gerealiseerd tussen de buurtteams en alle partijen die met woonvragen te maken hebben.

De pilot Tijdelijk Onder Dak zal in 2021 op stoom raken. Het streven is om 200 sloop- en renovatiewoningen beschikbaar te stellen aan economische daklozen. De partners zullen de pilot evalueren en het welzijn van de economisch daklozen tijdens en na de pilot meten. Economisch daklozen zijn geen doelgroep van het PHKG maar de aanpak economisch daklozen wordt wel gezien als preventiemiddel.

In 2021 zijn de resultaten van de pilot Wonen Buiten Amsterdam bekend en mogelijk beleidsaanpassingen gerealiseerd. De methodiek wordt bij succes gedeeld met de Buurtteams en alle andere vindplaatsen van (dreigend) dakloze Amsterdammers.

Actielijn 2: Voldoende passende woonplekken

Het aantal kwetsbare Amsterdammers met een urgent woonprobleem stijgt. In 2021 zijn er 3.770 woningen nodig.

De oorzaken voor de groeiende vraag zijn:

- Het aantal toegekende sociaal medische urgenties stijgt - ondanks recente aanscherpingen - door de problematische woningmarkt en vermoedelijk ook corona. De corona-crisis leidde voor veel mensen tot extra problematische situaties door bijvoorbeeld onhoudbare gezinssituaties door inwonende familieleden.
- Wonen met begeleiding: de jaarlijkse vraag blijft gelijk, maar achterstanden uit eerdere jaren kunnen niet worden opgelost en zorgen voor verstopping van de opvangketen.

- De taakstelling huisvesting statushouders stijgt in 2021 naar 1.300, bijna een verdubbeling vergeleken met 2020. Ook in 2022 wordt een forse stijging verwacht. Daarbij komt dat de vijfjarencontracten van (voormalig) statushouders in Startblok Riekerhaven in de zomer van 2021 aflopen. Velen van hen kunnen aanspraak maken op een Ruggensteunregeling: als zij geen andere woonruimte kunnen vinden, krijgen zij een eenmalig woningaanbod van de gemeente.

Nog duidelijker dan in 2020 zal in 2021 blijken dat de doelstelling om alle kwetsbare groepen binnen 3 maanden te huisvesten onhaalbaar is. Eind januari is een brief gestuurd aan de gemeenteraad over de verdeling van de woningen van het PHKG in 2021. Deze verdeling is de komende jaren extra knellend door de forse extra toestroom van statushouders, toename van de problematiek van dak- en thuisloosheid alsmede een stijging van het aantal sociaal medisch urgenten. De verwachting is dat het komende jaar slechts de helft van de huishoudens die in aanmerking komen voor huisvesting, daadwerkelijk gehuisvest kunnen worden. Dit is een zeer pijnlijk gegeven dat leidt tot een verergering van situaties zoals overvolle asielzoekerscentra en opvangvoorzieningen, en problematische situaties met inwonende gezinnen. De focus komt de komende jaren te liggen op het vergroten van het aanbod van woonruimte voor kwetsbare groepen, het stroomlijnen en beperken van de vraag naar woningen voor kwetsbare groepen en het verdelen van de beschikbare woningen voor 2021 en afspraken over de sturing hierop.

Het voorstel is daarom om de hoofddoelstelling van het PHKG aan te vullen met:

- Het realiseren van de afgesproken woningen voor kwetsbare groepen en de verdeling tussen de groepen
- Het verkleinen van de behoefte door criteria aan te scherpen en geen andere groepen toe te laten
- Zorgvuldige toewijzing en matching tussen woning, woonomgeving en cliënt.

Begin 2021 zijn afspraken gemaakt over de verdeling van de woningen in 2021. Het college gaat de komende tijd op zoek naar mogelijkheden om nieuwe of tijdelijke woonplekken te realiseren. Daarnaast zal het college een beeld voor komende jaren proberen te schetsen, waarbij onder andere wordt bekeken welke maatregelen mogelijk zijn om de wachttijd voor de doelgroepen van het PHKG niet verder op te laten lopen.

Voor statushouders wordt er samen met corporaties gekeken naar creatieve oplossingen om de verhoogde taakstelling voor 2021 te realiseren. Dit gebeurt naast de opgave die er nog ligt rond (tijdelijke) nieuwbouw.

Omdat in 2022 diverse projecten opgeleverd worden, kunnen contracten van statushouders die in aanmerking komen voor de Ruggensteunregeling in 2021 waar mogelijk verlengd worden tot de oplevering van nieuwe projecten. De taakstelling statushouders in 2021 is bijzonder hoog. Daarom worden de beschikbare sociale huurwoningen voor statushouders zo veel mogelijk ingezet voor reguliere statushouders. Het onderzoek naar extra of nieuwe woonvormen loopt nog, hier is nog geen duidelijkheid over. Wel zet het college zich maximaal in om extra woonruimte te creëren, om zoveel mogelijk kwetsbare inwoners te kunnen huisvesten.

De acties uit de Aanpak Rolstoelwoningen worden, na goedkeuring van het college, opgepakt. De inzet is het realiseren van rolstoelwoningen door de hele stad, zowel in de nieuwbouw als in de bestaande bouw. Ook wordt er volop ingezet op de verhuisregeling 'Verhuizen uit rolstoelwoningen'. Daarbij is het de ambitie om het zelf zoeken via WoningNet mogelijk maken, net als bij de andere verhuisregelingen.

In het kader van de integrale aanpak wordt in 2021 in kaart gebracht wat de behoefte is aan geclusterd wonen voor mensen die langdurig zijn aangewezen op Wlz-zorg. Hierbij wordt ook een verdeling over aanbieders meegenomen en de mate van urgentie waarmee de nieuwe huisvesting gerealiseerd dient te zijn. Op deze manier wordt de gezamenlijke energie gestoken in een samenhangend plan in plaats dat zorgaanbieders concurreren om schaarse locatie en woningen. Deze groep is geen onderdeel van het programma. Vanaf 2021 is deze groep opgenomen in de Huisvestingsverordening.

Er wordt ingezet om het administratieve proces behorende bij de intermediaire verhuur zo eenvoudig mogelijk te maken om de kosten te verminderen. Ook bespreken de samenwerkingspartners wie welke kosten van dit proces moet dragen. Tot slot wordt de samenwerking rond ernstige overlast tussen meldpunten Zorg en Woonoverlast, de zorgaanbieders en de woningcorporaties verbeterd.

Actielijn 3: Zorgzame stad en wijk

In deze actielijn worden komend jaar de succesvolle bijeenkomsten in de stadsdelen voortgezet in de vorm van online Netwerksessies of stadsdeelcongressen. Daarnaast worden nog meer resultaten zichtbaar van de experimenten in de diverse stadsdelen rondom matching, goede landing in de buurt en spreiding. Een belangrijk doel is het informeren van professionals over de werkwijze bij intermediaire verhuur en de Tien werkafspraken Thuis in de wijk. Bij alle partners is een stevige kern goed op de hoogte van de werkwijze en het waarom. Maar deze groep moet groter en breder worden. Het gaat hier om professionals van zowel zorgorganisaties en woningcorporaties als buurt- of wijkteams. Tot slot wordt het onderzoek naar spreiding en toewijzing in 2021 herhaald. De partners in het programma hebben het voornemen onder de noemer 'Zorgzame stad en wijk' regelmatig en gestructureerd verhalen naar buiten te brengen via de eigen communicatiemiddelen en via de media. Verhalen van mensen in een kwetsbare situatie nuanceren de beeldvorming. Verhalen over professionals in de praktijk maken het samenwerkingsverband en de zorgvuldigheid van werken zichtbaar.

Bij de stadsdelen en gebieden is behoefte aan het voeren van 'het goede gesprek' tussen professionals over de huisvesting van kwetsbare groepen in het algemeen en de huisvesting van de doelgroepen van het PHKG in het bijzonder. In 2021 starten daarom dialoogsessies 'Het gesprek in de wijk'. In deze gesprekken horen partijen van elkaar wat zij doen om de huisvesting en landing van kwetsbare groepen zo goed mogelijk te laten verlopen en hoe contact met de buurt en de burens wordt gestimuleerd.

Actielijn 4: Implementeren, evalueren en leren

Ook in 2021 ligt de focus op nazorg en controle of alles goed verloopt rondom de Omslagroute. Een systeem van toetsing en evaluatie wordt opgezet. De monitoring vanuit het programma moet zicht gaan bieden op de kwaliteit en tevredenheid van cliënten, corporaties en zorgverleners in de Omslagroute. Daarnaast wordt in 2021 verder gewerkt.

Een externe partij gaat in het eerste kwartaal van 2021 het proces en de effecten van de Omslagroute evalueren. Dit onderzoek moet een beeld geven van hoe de Werkafspraken in de praktijk werken en hoe professionals de samenwerking rond een cliënt ervaren. De evaluatie zal in ieder geval omvatten:

1. Kwalitatief onderzoek naar uitvoering en (voorlopige) resultaten van de Omslagroute.
2. Conclusies en scenario's naar aanleiding van de kwantitatieve monitoring van de Omslagroute.
3. Suggesties voor verdere verbetering van de monitoring van de Omslagroute.

De evaluatie zal aansluiten bij en gebruik maken van bestaande bronnen en bestaand onderzoek, onder andere het ambulantiseringsonderzoek van de GGD, de rapportages over spreiding en toewijzing van OIS, de inzichten uit het project Buurtbalans, de registratie van onder meer klachten bij zorgaanbieders en woningcorporaties en effectonderzoek door Housing First Nederland.

Aandachtspunten

De belangrijkste aandachtspunten in 2021 zijn:

- Een verdere toename van de krapte op de Amsterdamse woningmarkt. De gemeente blijft daarom inzetten op het bouwen van tijdelijke woningen en het beschikbaar houden van woningen voor mensen in een kwetsbare positie.
- Een stijging van de zorgvraag zal maken dat ook meer mensen woningen nodig hebben. De verdeling van woningen voor kwetsbare groepen is gelet op de toenemende vraag en de blijvende krapte in de woningmarkt een steeds ingewikkelder vraagstuk. Het is ook een zwaar maatschappelijk probleem: het grote tekort aan huizen in Nederland komt op deze manier disproportioneel terecht bij de meest kwetsbaren. Het is cruciaal deze pijn zoveel mogelijk te beperken en de beschikbare woningen zo eerlijk mogelijk verdelen. Hiervoor is de ondersteuning van het Rijk noodzakelijk. Bij het Rijk wordt daarom intensief gelobbyd voor landelijke en samenhangende oplossingen. Zodat de mensen die het hardst een woning nodig hebben, deze ook krijgen. Behalve een landelijke integrale aanpak, is het belangrijk vanuit de samenwerkingspartners nog beter samen te werken, te monitoren en sneller (bij) te sturen om de afgesproken verdeling in 2021 te halen. Er wordt alles op alles gezet om dat te realiseren.

Over het programma

Het programma Huisvesting Kwetsbare Groepen is een samenwerking van de Gemeente Amsterdam (Wonen, WPI, OJZ, G & O en stadsdelen) met woningcorporaties en zorgpartijen.

Gemeente Amsterdam, maart 2021